

بررسی وضعیت آموزش علوم زنبورعسل ایران در طی سال های ۱۳۸۵-۱۳۹۰

۲۵

حامد رضائی^۱، غلامحسین طهماسبی^۲، سمیه تازه کام^۳، محمد بابایی^۴، حسن بانه^۵، ماشاءاله جمشیدی^۶، هوشنگ افروزان^۷، محمدباقر فرشینه عدل^۸

۱. کارشناس مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران
۲. استاد پژوهش مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران
۳. دانش آموخته کارشناس ارشد علوم دامی، دانشگاه آزاد بهشهر
۴. مربی پژوهشی مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران
۵. استادیار پژوهشی مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران
۶. کارشناس ارشد دفتر امور پرورش و بهبود تولیدات طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم وزارت جهاد کشاورزی
۷. کارشناس ارشد مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران
۸. استادیار پژوهشی مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران

تاریخ دریافت: بهمن ۹۴ تاریخ پذیرش: شهریور ۹۵
رایانامه: hrezaei208@gmail.com

چکیده:

این مطالعه به منظور بررسی وضعیت آموزش عالی در بخش زنبورعسل در طی سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ انجام شد. اطلاعات مورد نظر با استفاده از پرسشنامه در قالب فرم های مختلف که در مراکز آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی توزیع شده بود جمع آوری گردید. اطلاعات مورد نظر شامل اطلاعات اعضای هیات علمی، سوابق کار و جوایز کسب شده، طرح های تحقیقاتی،

مقالات و پایان نامه های تحصیلات تکمیلی بود. نتایج نشان داد که تعداد اعضاء هیئت علمی با مرتبه مربی روند افزایشی داشته ولی رتبه های بالاتر دارای روند کاهشی بوده است. نسبت دانشجوی به استاد در مقطع کاردانی و کارشناسی از سال ۱۳۸۵ (۴/۹۲ به ۱) تا سال ۱۳۸۸ (۷/۰۵ به ۱) افزایش نشان داد اما مجدداً در سال ۱۳۹۰ (۴/۶۲ به ۱) کاهش یافته است. تعداد دانشجویان مقطع کاردانی در طی دوره مطالعه ابتدا افزایش

یافته و سپس روند نزولی پیدا کرده است. در مقطع کارشناسی نیز با یک تأخیر دو ساله روند مشابهی مشاهده شد. در هر دو مقطع تعداد دانشجویان پسر بیشتر از دانشجویان دختر بود. همچنین تعداد دانشجویانی که پایان نامه خود را در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در زمینه زنبورعسل گذرانده اند در طی این سال ها در هر دو بخش دختران و پسران روند افزایشی داشته است. نتایج نشان داد که از نیازهای عمده این رشته، برگزاری دوره های تحصیلات تکمیلی در مراکز آموزش عالی کشور می باشد که می تواند در توسعه صنعت زنبورعسل در کشور نقش پراهمیتی داشته باشد.

مقدمه :

صنعت زنبوررداری ایران از نظر تولید عسل و تعداد کلنی های زنبورعسل در بین ده کشور اول جهان قرار دارد به طوری که بر اساس آمارهای سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد (۲۰۱۰) (۴) و معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی (۱۳۹۱) (۳)، ایران در سال ۱۳۹۰ دارای ۵۱۷۲۰۸۲ کلنی زنبورعسل می باشد که شامل ۳۶۵۱۶۰ کلنی بومی و ۴۸۰۶۹۲۲ کلنی مدرن می باشد. در طی سه دهه پس از انقلاب از نظر تعداد کلنی ایران رشدی حدود ۵۱۰ درصد داشته است به طوریکه تعداد کلنی ها از ۸۵۰ هزار در سال ۱۳۵۶ به ۵۱۷۲۰۸۲ کلنی در سال ۱۳۹۰ رسیده است و از این نظر ایران در بین ۵ کشور اول جهان می باشد. تولید عسل در ایران بر اساس آمارهای یاد شده در سال ۱۳۹۰ بیش از ۵۰ هزار تن می باشد و در رده بندی جهانی سال ۲۰۱۰ با تولید بیش از ۴۵ هزار تن پس از چین، ترکیه، آمریکا، اوکراین، آرژانتین، مکزیک، ایتوپپی و روسیه در رده نهم قرار می گیرد (۴). بر اساس همین آمارها میزان تولید عسل در سه دهه پس از انقلاب از ۶ هزار تن به بیش از ۵۰ هزار تن رسیده است که دارای رشدی حدود ۷۵۰ درصد بوده است (۳). با توجه به اینکه میانگین تولید عسل در دهه ۸۰ در کشورمان بین ۵ تا ۱۰ کیلوگرم در هر کندو در نوسان بوده است که از این نظر ایران در رده سی و هشتم جهان می باشد و لذا لازم است برای توسعه کیفی صنعت زنبوررداری و انتقال دانش فنی، آموزش و اصلاح مدیریت زنبورستانها اقدام شده تا در جهت افزایش میانگین کلنی ها تلاش شود.

لذا با توجه به آمار و اطلاعات موجود و با در نظر گرفتن اهمیت زنبورعسل در گرده افشانی و افزایش محصولات کشاورزی و حفظ محیط زیست اهمیت اقتصادی صنعت

زنبوررداری و لزوم توجه به پرورش زنبورعسل در آموزش عالی کشور روشن می شود.

پرورش زنبورعسل از شاخه های مهندسی کشاورزی است که درباره پرورش و بهره برداری از زنبورعسل اطلاعات جامعی را ارائه می نماید. پرورش زنبورعسل مجموعه علوم و فنونی است که در زمینه های تغذیه، ژنتیک و اصلاح نژاد، تولیدات، فیزیولوژی، آفات و بیماریها، مدیریت و گیاهان مورد استفاده زنبورعسل و گرده افشانی مورد استفاده قرار می گیرد. در ایران علوم زنبورعسل مانند بسیاری از کشورهای دیگر جهان دارای رشته تخصصی زنبورعسل در تمام مقاطع تحصیلی دانشگاهی نمی باشد. در طی دهه گذشته در مقاطع کاردانی و کارشناسی و در مراکز علمی- کاربردی کشور دانشجوی پذیرفته شده و در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری، پایان نامه بعضی دانشجویان رشته های علوم دامی، حشره شناسی، باغبانی، زراعت و پزشکی و... روی زنبورعسل بوده است. با توجه به ارتباط مستقیم وضعیت آموزشی این رشته با بهبود و توسعه صنعت زنبوررداری، این مطالعه با هدف مطالعه و بررسی وضعیت آموزش عالی علوم زنبور عسل در کشور انجام شد.

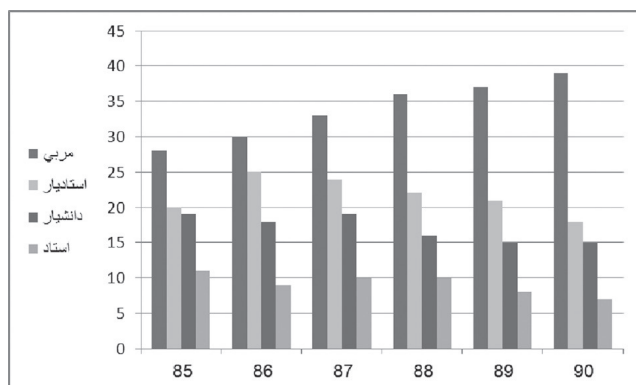
مواد و روش ها :

به منظور انجام این پژوهش و گرفتن اطلاعات مورد نیاز در خصوص وضعیت آموزشی و پژوهشی زنبورعسل کشور، فرم هایی که حاوی جداول لازم برای ثبت اطلاعات دانشگاه ها و مراکز آموزشی و تحقیقاتی ایران در طی ۵ سال اخیر بود، آماده گردید. این فرم ها برای کلیه دانشکده های کشاورزی در دانشگاه های دولتی و آزاد ارسال شد. در این فرم ها جداول مربوط به اطلاعات اعضای هیئت علمی مرتبط با رشته زنبورعسل شامل مربیان، استادیاران، دانشیاران و اساتید شاغل و مدعو در دانشگاه ها و مراکز آموزشی پرورش زنبورعسل در ۵ سال اخیر گنجانیده شده بود. همچنین اطلاعات مربوط به سابقه کار و جوایز کسب شده توسط اعضای هیئت علمی در محل مناسب در این جداول پیش بینی شده است. علاوه بر اعضای هیئت علمی درج اطلاعات مربوط به اعضای غیرهیئت علمی مرتبط با رشته زنبورعسل و سابقه کار آن ها نیز در این جداول پیش بینی شده است. این پرسشنامه ها برای ۳۴ دانشگاه دولتی، ۲۷ دانشگاه آزاد، ۹ مرکز آموزش عالی علمی کاربردی و ۳۹ دانشکده علوم پزشکی ارسال گردید. علاوه بر آن برای جمع آوری

و دانشیار (۱۶) و استاد (۸/۱۷) به ترتیب در رده های بعدی هستند.

نمودار ۱- تعداد اعضای هیئت علمی شاغل در مراکز تحقیقاتی و دانشگاه ها

در جدول ۱ تعداد کل اعضای هیأت علمی در مراکز آموزشی، دانشگاه ها و مؤسسات تحقیقاتی را نشان داده شده است همانطور که در جدول مشاهده می شود مؤسسات و مراکز تحقیقاتی با ۱۲ مرد و ۱ زن و در کل ۱۳ هیأت علمی بیشترین هیأت علمی را دارند و به دنبال آن مجتمع آموزش جهادکشاورزی مازندران با ۹ مرد و در کل ۹ هیأت علمی، مجتمع آموزش جهادکشاورزی ارومیه (۶ مرد)، دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران با ۶ مرد و در کل ۶ هیأت علمی، مجتمع آموزش جهادکشاورزی تبریز (۵ مرد) و مجتمع آموزش جهادکشاورزی اصفهان (۴ مرد) قرار دارند. همچنین براساس شاخص های انسانی تعداد کل اعضای هیأت علمی در یک میلیون نفر جمعیت ۱/۰۵ می باشد که ۱/۰۱ و ۰/۰۴ به ترتیب برای مرد و زن برآورد شده است.

اطلاعات پژوهشی نیز فرم های خاصی برای مؤسسات تحقیقاتی و مراکز تحقیقاتی مرتبط با زنبور عسل ارسال گردید که در آن جداول لازم برای ثبت اطلاعات مربوط به تعداد طرح های تحقیقاتی، تعداد مقالات منتشر شده در مجلات علمی پژوهشی، تعداد پایان نامه ها و تعداد مقالات یا خلاصه مقالات ارائه شده در کنفرانس های علمی کشوری و بین المللی پیش بینی شده بود. بعد از جمع آوری اطلاعات مورد نیاز و ثبت در برنامه Excel، این اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت که نتایج برخی از این اطلاعات در ذیل آمده است:

نتایج:

تعداد اعضای هیئت علمی شاغل در مراکز تحقیقاتی و دانشگاه ها در طی سال های مورد مطالعه در نمودار ۱ نشان داده شده است. نتایج نشان داد که هر چند تعداد اعضای هیئت علمی که در در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی در رابطه با رشته زنبور عسل فعالیت دارند در طی سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ تغییرات چندانی نداشته است؛ اما در طی همین سال ها، تعداد اعضای هیئت علمی با مرتبه استاد، دانشیار و استادیار روندی کاهشی داشته اما اعضای هیأت علمی با مرتبه مربی روند افزایشی داشته است. تعداد اعضای هیأت علمی زن به طور چشمگیری از تعداد اعضای هیأت علمی مرد کمتر بودند. به طور میانگین در طی این سال ها، ۷۵/۶۶ نفر به عنوان عضو هیأت علمی در مراکز تحقیقاتی و دانشگاه ها فعالیت داشته اند که بیشتر آن ها دارای پایه مربی (۳۲/۸۳) بودند. اعضای هیأت علمی دارای پایه استادیار (۲۱/۶۷)

جدول ۱- توزیع اعضای هیئت علمی دانشگاهها و مراکز آموزش عالی طی سالهای ۱۳۸۵-۱۳۹۰

دانشگاه ها و مراکز آموزشی	۸۵		۸۶		۸۷		۸۸		۸۹		۹۰		کل	
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی مازندران	۱۴	۰	۱۷	۰	۱۵	۰	۱۲	۰	۱۱	۰	۹	۰	۹	۰
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی اصفهان	۲	۰	۳	۰	۶	۰	۶	۰	۶	۰	۴	۰	۴	۰
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی تبریز	۶	۰	۶	۰	۷	۰	۶	۰	۵	۰	۵	۰	۵	۰
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی شهرکرد	۴	۰	۱	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰

ادامه جدول ۱

۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۱	۰	۱	۰	۱	مرکز آموزش علمی کاربردی جهاد کشاورزی اردبیل
۶	۰	۶	۰	۶	۰	۴	۰	۵	۰	۴	۰	۴	۰	۳	مرکز آموزش علمی کاربردی جهاد کشاورزی ارومیه
۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	مرکز آموزش علمی کاربردی جهاد کشاورزی بجنورد
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۰	مرکز آموزش علمی کاربردی جهاد کشاورزی تهران
۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۱	مرکز آموزش علمی کاربردی جهاد کشاورزی چیرفت
۳	۰	۳	۰	۳	۰	۳	۰	۳	۰	۳	۰	۳	۰	۳	دانشکده کشاورزی بیرجند
۳	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	دانشگاه زنجان
۶	۰	۶	۰	۶	۰	۶	۰	۶	۰	۶	۰	۶	۰	۶	دانشکده کشاورزی کرج
۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	دانشگاه بوعلی سینا
۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	دانشکده کشاورزی گرگان
۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	دانشگاه تبریز
۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	دانشگاه مازندران
۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	دانشگاه تربیت مدرس
۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	دانشگاه اهواز
۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	دانشکده کشاورزی رشت
۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	۰	۲	دانشگاه صنعتی اصفهان
۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	دانشکده کشاورزی ارومیه
۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	دانشگاه گنبد
۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	دانشگاه کرمان
۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	۰	۱	دانشگاه آزاد قائمشهر
۳	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	دانشکده دامپزشکی
۳	۰	۳	۰	۳	۰	۳	۰	۳	۰	۳	۰	۳	۰	۲	دانشگاه فنی و حرفه ای
۱۳	۱	۱۲	۱	۱۲	۱	۱۲	۱	۱۲	۱	۱۲	۱	۱۲	۱	۱۲	موسسات و مراکز تحقیقاتی
۷۹	۳	۷۶	۳	۷۶	۳	۷۸	۳	۸۱	۳	۸۳	۳	۷۹	۳	۷۵	کل

بوده است که ابتدا افزایش یافته و در سال ۸۸ به ۷/۰۵ به ۱
رسیده ولی مجدداً در سال ۱۳۹۰ به ۴/۶۲ به ۱ کاهش یافته
است (جدول ۲).

تعداد دانشجویان مقطع کاردانی در طی دوره مطالعه

میانگین نسبت دانشجویان به استاد در مقطع کاردانی و
کارشناسی ۴/۶۲ به ۱ می باشد که نسبت به استانداردهای
جهانی دانشکده های کشاورزی (۱۷ به ۱) از وضعیت
مطلوبی برخوردارند. این نسبت در سال ۱۳۸۵، ۴/۹۲ به ۱

تعداد دانشجویان مرد و زن شاغل به تحصیل روند کاهشی را نشان می دهند.

در جدول ۲ و نمودار ۳ تعداد کل دانشجویان شاغل به تحصیل مربوط به دانشجویان کاردانی و کارشناسی نشان داده شده است. نمودار مذکور نشان می دهد که دانشگاه فنی و حرفه ای در ۵ سال اخیر بالاترین میزان دانشجویان مرد را با ۶۴۵ نفر دارا بوده است و هیچ زنی در این دانشگاه تحصیل نکرده است. مجتمع آموزش جهادکشاورزی مازندران با داشتن ۴۳۴ مرد و ۲۰۶ زن و در کل ۶۴۰ دانشجو در رتبه بعدی قرار دارد.

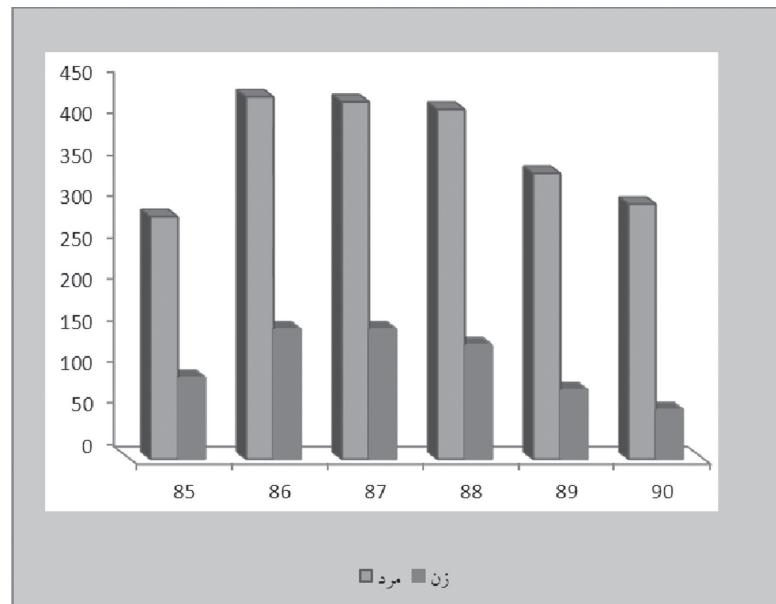
ابتدا افزایش یافته و سپس روند نزولی پیدا کرده است. تعداد دانشجویان مقطع کارشناسی نیز در طی سال های مورد مطالعه (با یک تأخیر دو ساله) روند مشابهی داشته است. همچنین نتایج نشان داد در هر دو مقطع تعداد دانشجویان مرد از دانشجویان زن بیشتر بود و تغییرات هر دو جنس در طی سال های مختلف مشابه بود و در ابتدا افزایش (تا سال ۱۳۸۶) و سپس کاهش پیدا کرده است.

در نمودار ۲ تعداد دانشجویان شاغل تحصیل در ۲ مقطع مورد بررسی به تفکیک سال نشان داده شده است. همانطور که در این نمودار مشاهده می شود

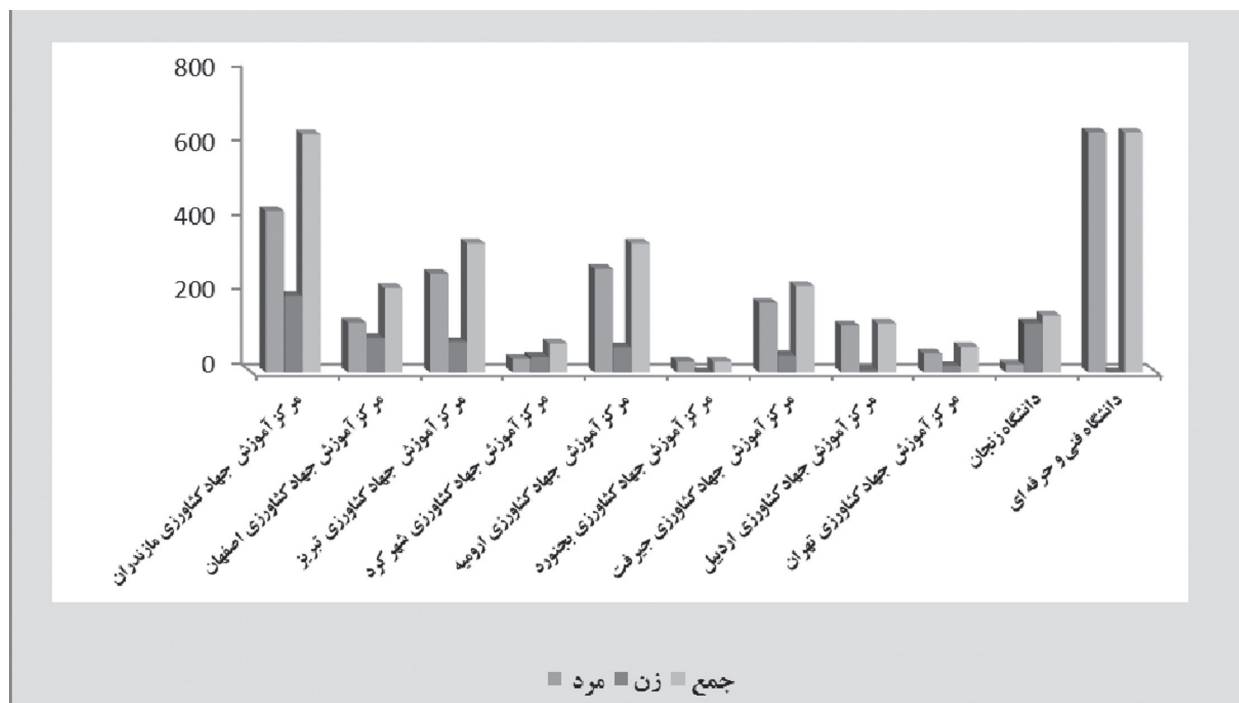
جدول ۲- توزیع کل دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی شاغل به تحصیل

نام مراکز آموزشی	سال ۸۵		۱۳۸۶		۱۳۸۷		۱۳۸۸		۱۳۸۹		۱۳۹۰		جمع کل		نسبت دانشجوی به استاد در بالاترین سال	نسبت دانشجوی به استاد (۹۰)
	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن		
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی مازندران	۷۴	۳۶	۱۰۱	۴۱	۸۸	۳۸	۷۲	۳۷	۶۶	۳۳	۳۸	۲۱	۴۳۴	۲۰۶	۶۵۰	۸۳۵
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی اصفهان	۵	۵	۱۵	۹	۲۸	۱۹	۳۷	۲۶	۲۷	۲۲	۱۴	۱۲	۱۳۴	۹۳	۲۲۷	۱۰۵
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی تبریز	۳۴	۱۲	۶۶	۱۹	۵۲	۱۳	۶۲	۱۵	۳۹	۱۲	۲۷	۱۱	۲۶۵	۸۲	۳۴۷	۱۴۱۶
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی شهرکرد	۶	۷	۱۴	۱۲	۱۴	۱۲	۶	۷	۰	۰	۰	۰	۳۶	۴۲	۷۸	۱۳
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی ارومیه	۷۸	۲۰	۹۶	۲۳	۷۱	۱۷	۳۴	۸	۰	۰	۰	۰	۲۷۹	۶۸	۳۴۷	۲۹۷۵
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی بجنورد	۰	۰	۱۰	۱۰	۱۰	۰	۱۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۰	۰	۳۰	۱۰
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی چیرفت	۰	۰	۰	۰	۲۱	۵	۴۲	۱۰	۶۳	۱۶	۶۱	۱۵	۱۸۷	۴۶	۲۳۳	۳۹۰
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی اردبیل	۰	۰	۱۹	۲	۳۱	۲	۴۲	۲	۲۳	۰	۱۱	۰	۱۲۶	۶	۱۳۲	۲۲
مرکز آموزش علمی کاربردی جهادکشاورزی تهران	۰	۰	۱۷	۶	۱۷	۶	۱۷	۶	۰	۰	۰	۰	۵۱	۱۸	۶۹	۲۳
دانشگاه زنجان	۴	۱۸	۷	۴۴	۷	۴۴	۳	۲۶	۰	۰	۰	۰	۲۱	۱۳۲	۱۵۳	۱۷
دانشگاه فنی و حرفه ای	۹۰	۰	۹۰	۰	۹۰	۰	۹۵	۰	۱۲۵	۰	۱۵۵	۰	۶۵۵	۰	۶۵۵	۵۱۶
جمع کل	۲۹۱	۹۸	۴۳۵	۱۵۶	۴۲۹	۱۵۶	۴۲۰	۱۳۷	۳۴۳	۸۳	۳۰۶	۵۹	۲۲۰۸	۶۹۳	۲۹۰۱	۷۴۸

نمودار ۲- تعداد کل دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی شاغل به تحصیل به تفکیک سال

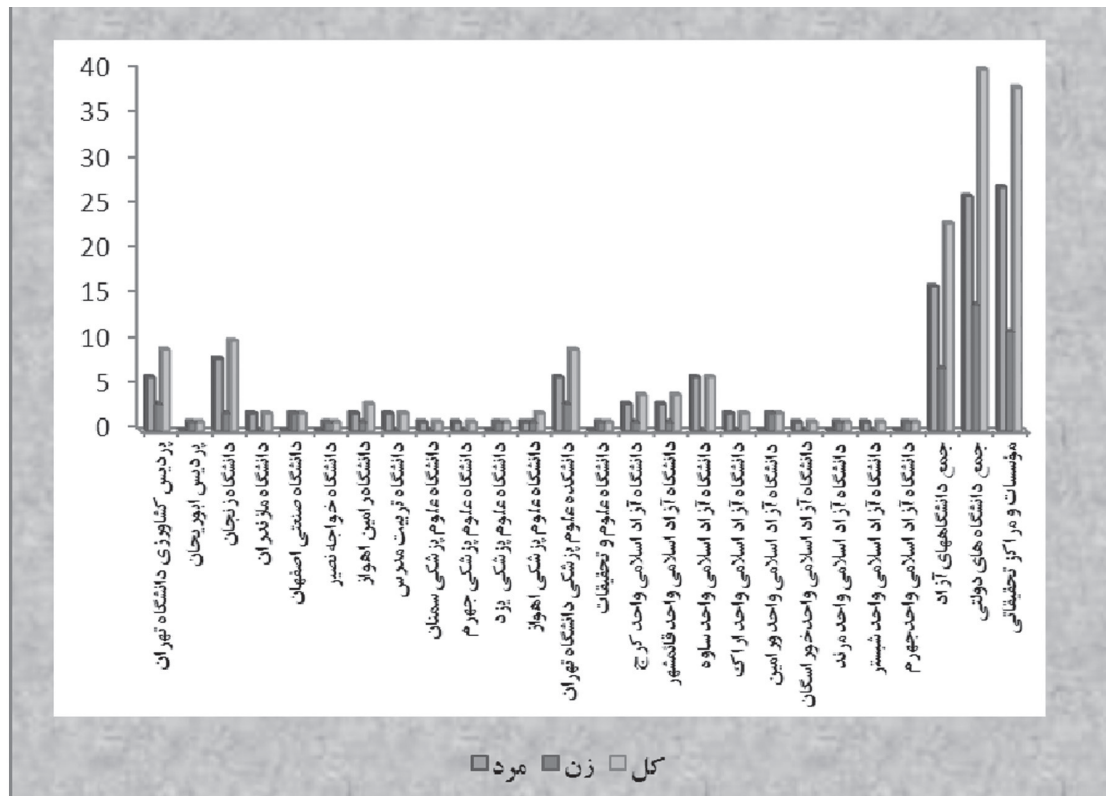

نمودار ۳- تعداد کل دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی شاغل به تحصیل در مراکز آموزشی و دانشگاه ها

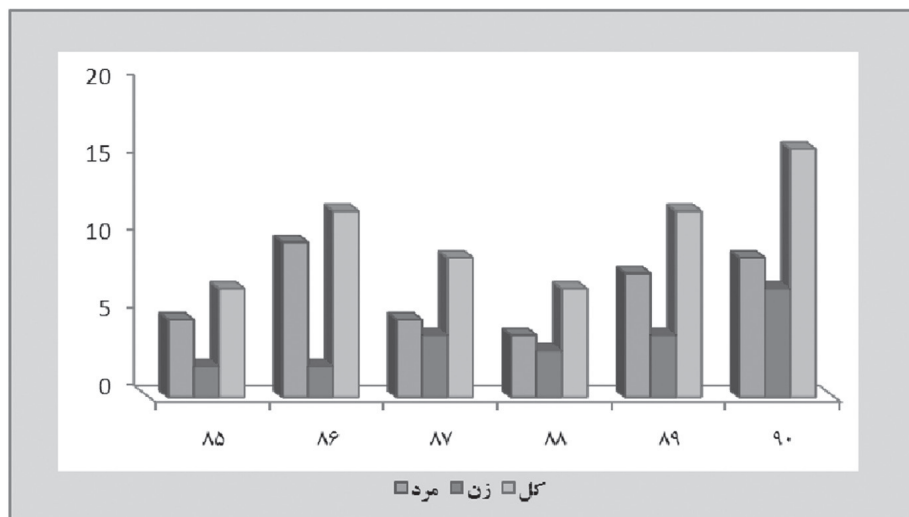
افزایشی را نشان می دهد. تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترای مرد در طول دوره تحقیق روند مشخصی نشان نداد. ولی تعداد دانشجویان زن یک روند صعودی (دهه آخر ۱۳۸۰) داشت که تنها در سال ۱۳۸۸ کاهش مختصری را نشان داد (نمودار ۵).

تعداد دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی که پایان نامه و رساله خود را در ارتباط با زنبورعسل گذرانده اند در نمودار ۴ نشان داده شده است. روند پنج ساله تعداد دانشجویان دارای پایان نامه کارشناسی ارشد و دکترای مرتبط با زنبورعسل در مجموع و با در نظر گرفتن دانشجویان مرد و زن علیرغم فراز و نشیب یک روند

نمودار ۴- تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری دارای پایان نامه های مرتبط با زنبور عسل به تفکیک دانشگاه ها و مؤسسات تحقیقاتی

نمودار ۵- تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری دارای پایان نامه مرتبط با زنبور عسل بوده به تفکیک سال

صنعت در قالب پایان نامه های این مقاطع تحصیلی مورد بررسی قرار گرفته و رفع گردد.

پیشنهادها:

- دایر نمودن مقاطع تحصیلات تکمیلی برای رشته

علیرغم اقدامات صورت گرفته در این حوزه، برگزاری دوره های تحصیلات تکمیلی از نیازهای عمده این رشته می باشد. زیرا برگزاری این دوره ها در دانشگاه های کشور سبب می گردد که متخصصین لازم برای امور پژوهشی و آموزشی در این رشته مهیا شود و از طرف دیگر مشکلات این

هیئت علمی مؤسسات تحقیقاتی برای تقویت سطح علمی فارغ التحصیلان دانشگاه ها و طراحی انجام تحقیقات کاربردی مورد نیاز جامعه زنبورداری کشور - تدوین و اجرای شاخص های ارزیابی متناسب با وظایف اساتید دانشگاه ها و اعضای هیئت علمی مؤسسات تحقیقاتی - استفاده از نظرات صاحب نظران و نخبگان در برنامه ریزهای آموزشی، تحقیقاتی و اجرایی - تدوین و برگزاری دوره های آموزشی ترویجی در زمینه های مختلف صنعت زنبورداری برای انتقال نتایج تحقیقات کاربردی - تدوین و برگزاری دوره های کارشناسی ارشد و دکتری در رشته زنبورعسل - تداوم برگزاری دوره های دانشگاهی زنبورعسل در مقاطع کاردانی و کارشناسی ارشد برای تربیت نیروهای تحقیقاتی و علمی

اختصاصی زنبورعسل در دانشگاه های کشور توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - ارائه دروس و واحدهای بیشتر در خصوص زنبورعسل و گرده افشانی در برنامه درسی دوره های کارشناسی رشته های کشاورزی توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - استفاده از دانشگاه ها، مؤسسات، اتحادیه ها و انجمن های علمی در تدوین و اجرایی کردن موارد مرتبط با زنبورعسل در قانون جامع دامپروری کشور - برنامه ریزی برای تقویت دوره ها و واحدهای عملی زنبورداری برای تقویت مهارت عملی دانشجویان و دانش آموختگان - سیاستگذاری های صحیح برای تناسب میزان پذیرش دانشجویان (در مقاطع تحصیلی مختلف) در دانشگاه ها با نیازهای بخش های دولتی و خصوصی و اشتغال فارغ التحصیلان - گزینش دقیق تر علمی اساتید دانشگاه ها و اعضای

منبع ها:

۱. آمار و اطلاعات مؤسسه علمی کاربردی وزارت جهاد کشاورزی. ۱۳۹۰.
۲. آمار و اطلاعات مرکز منطقه ی اطلاع رسانی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. ۱۳۹۱
۳. آمار و اطلاعات معاونت بهبود تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی. ۱۳۹۱

4. www.Fao.com
5. www.Irandoc.ac.ir
6. www.Magiran.com
7. www.Sid.ir
8. www.Scimago.com

The study of educational status of honey bee science in Iran during 2006-2011

H. Rezaee¹, Gh. Tahmasbi², S. Tazehkam³, M. Babaei⁴, H. Baneh⁵, M. Jamshidi⁶, H. Afruzan⁷, M. B. Farshineh Adl⁸

1. B. Sc. Researcher, Animal Sciences Research Institute of Iran, Agriculture Research, Education and Extension Organization (AREEO), Karaj, Iran

2. Professor, Animal Sciences Research Institute of Iran, Agriculture Research, Education and Extension Organization (AREEO), Karaj, Iran

3. M.Sc student of Islamic Azad University, Behshahr, Iran

4. Instructor Animal Sciences Research Institute of Iran, Agriculture Research, Education and Extension Organization (AREEO), Karaj, Iran

5. Assistant Professor, Animal Sciences Research Institute of Iran, Agriculture Research, Education and Extension Organization (AREEO), Karaj, Iran

6. M.Sc, Deputy of Animal Affairs, Ministry of Jihad – Agriculture

7. M.Sc, Animal Sciences Research Institute of Iran, Agriculture Research, Education and Extension Organization (AREEO), Karaj, Iran

8. Assistant Professor, Animal Sciences Research Institute of Iran, Agriculture Research, Education and Extension Organization (AREEO), Karaj, Iran

Received: 19 February 2016 **Accepted:** 10 September 2016

Abstract

In this survey, the status of honey bee education in Iran has been assessed during 2006-2011, using questionnaires consisting of a series of questions for gathering information from respondents in educational centers and research institutes. This survey asked scientists and experts to provide basic demographics information on their academic background, awards, research projects, student theses and dissertations. Our findings showed an increase in the number of assistant scientist (M.Sc.), however, the number of upper levels (Ph.D.) has decreased. The teacher: student ratio has jumped from 1:4.92 to 1:7.05 during 2006-2009, but this trend has dropped by 1:4.62 in 2011. The number of students in the university diploma level fluctuated up and down through the study period. However, the number of students at Bachelor level (B.Sc.) showed the same trend after a two-year period. Overall, the gender rate was higher for males than females in all degrees. During the survey period, the numbers of males and females which graduated in M.Sc. and/or Ph.D. degrees also were increased in both genders. Collectively, our findings suggest that it is necessary to improve the graduate study programs in honey bee science at universities.

Key words: Honeybee – Iran – Survey – Science

Corresponding Author: Hamed Rezaee

Email: hrezaie208@gmail.com

